

25 Ιουλίου 2012

Αριθμ. Πρωτ.: 144212/26726/2012

Ειδική Επιστήμονας: Σοφία Αμοριανού

Περιφερειακό Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Θεσσαλονίκης
Τοπική Διοικητική Επιτροπή
Αριστοτέλους 15-17
546 24, Θεσσαλονίκη

Ο Συνήγορος του Πολίτη παρέλαβε την αναφορά με αριθμ. φακέλου υπόθεσης 144212/23444/2011 του κυρίου ΧΧΧΧΧ, του ΧΧΧΧΧ, ΑΜΑ ΙΚΑ: ΧΧΧΧΧΧ, πρώην εργαζόμενου στην « ΧΧΧΧΧΧΧΧΧ Α.Ε.», ο οποίος υπήχθη στις προστατευτικές διατάξεις περί ειδικής εισοδηματικής ενίσχυσης ανέργων, που απολύθηκαν από τις Κλωστοϋφαντουργικές Επιχειρήσεις της Νάουσας. Με την αναφορά του ο κ. ΧΧΧΧΧ ζητά τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να γίνει δεκτή η ένστασή του, κατά της υπ. αριθμ. 20561/13-09-2011 απόφασης της Διευθύντριας Συντάξεων του Υποκαταστήματος σας, με την οποία απορρίφθηκε η αίτησή του για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος.

I. Νομικό πλαίσιο

Με τη διάταξη του άρθρου 13 του Ν. 3460/2006, ΦΕΚ Α' 105, όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 11 του Ν. 3660/2008, ΦΕΚ Α' 78, λήφθηκαν διοικητικά μέτρα, για την αντιμετώπιση ενός ειδικού και συγκεκριμένου προβλήματος, της κοινωνικής προστασίας των μισθωτών των Κλωστοϋφαντουργικών Επιχειρήσεων της Νάουσας, των οποίων η σύμβαση εργασίας καταγγέλθηκε, χωρίς να έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για πλήρη συνταξιοδότηση από τον ασφαλιστικό τους οργανισμό.

Ο νομοθέτης προέβλεψε την παροχή ειδικής εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας στους απολυμένους μισθωτούς, ίσης προς την πλήρη σύνταξη του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και πρόσθετης εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας, ίσης προς την αντίστοιχη επικουρική σύνταξη, μέχρι οι απολυμένοι μισθωτοί να συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις για πλήρη συνταξιοδότηση από τον ασφαλιστικό τους οργανισμό. Η δαπάνη από την

εφαρμογή της διάταξης βάρυνε κατά 80% τον Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ) του ΟΑΕΔ και κατά 20% τον κρατικό προϋπολογισμό. Η υπαγωγή στη ρύθμιση αφορούσε στους εργαζόμενους, που κατά την απόλυσή τους, είχαν συμπληρώσει 7.500 ημέρες ασφάλισης (ΗΑ) και το 50ό έτος της ηλικίας τους, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2008. Αντιστοίχως, προϋπόθεση για την καταβολή πρόσθετης εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας ήταν η συμπλήρωση 4500 ΗΑ και το ίδιο όριο ηλικίας¹.

Κατά το διάστημα χορήγησης της εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας συνεχίστηκε η ασφάλιση των απολυθέντων μισθωτών στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης και ο χρόνος αυτός θεωρήθηκε ως χρόνος πραγματικής εργασίας για τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων λήψης πλήρους ή μειωμένης συνταξιοδότησης, για τη συμπλήρωση των ειδικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης με 35ετία καθώς και συνταξιοδότησης σύμφωνα με τον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων (ΚΒΑΕ).

Με τη ίδια διάταξη δόθηκε νομοθετική εξουσιοδότηση προς τα διοικητικά όργανα να ρυθμίσουν με κοινή υπουργική απόφαση² τις λοιπές προϋποθέσεις, υπό τις οποίες οι απολυμένοι μισθωτοί μπορούσαν να υπαχθούν στη ρύθμιση. Μεταξύ των απαιτούμενων δικαιολογητικών προς υποβολή στον ΟΑΕΔ ήταν: α) βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του οικείου ταμείου επικουρικής ασφάλισης για τον αριθμό των πραγματοποιηθεισών ημερών ασφάλισης β) βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ περί προσδιορισμού του ύψους της κύριας και επικουρικής σύνταξης που δικαιούνταν ο πρώην εργαζόμενος, κατά τη στιγμή έναρξης καταβολής της εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας και γ) βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ περί προσδιορισμού του χρονικού σημείου θεμελίωσης του δικαιώματος για πλήρη συνταξιοδότηση. Τέλος, κατά ρητή διατύπωση της κοινής υπουργικής απόφασης «3. Η χορήγηση της ειδικής εισοδηματικής ενίσχυσης διακόπτεται με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων για πλήρη σύνταξη, ενώ αναστέλλεται σε περίπτωση ανάληψης εργασίας.».

¹ Άρθρο 11 του Ν. 3660/2008: « Το άρθρο 13 του ν. 3460/2006 (ΦΕΚ 105 Α/30.5.2006) αντικαθίσταται ως εξής: 1. Εργαζόμενοι άνδρες και γυναίκες στις κλωστοϋφαντουργικές Επιχειρήσεις της Νάουσας, των οποίων η σύμβαση εργασίας έχει καταγγελθεί ή λυθεί από 1.1.2002 ή θα καταγγελθεί ή θα λυθεί μέχρι και 31.12.2008 και είναι ασφαλισμένοι στον κλάδο σύνταξης του Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. δικαιούνται, μέχρι τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων πλήρους συνταξιοδότησης, ειδική εισοδηματική ενίσχυση ανεργίας, ύψους ίσου προς την πλήρη σύνταξη από το Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ., εφόσον μέχρι 31.12.2008 θα έχουν συμπληρώσει 7.500 ημέρες ασφάλισης και το 50ό έτος της ηλικίας τους. Στη ρύθμιση αυτή εντάσσονται άμεσα και όσοι κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού έχουν συμπληρώσει 7.500 ημέρες ασφάλισης αλλά το 50ό έτος θα το συμπληρώσουν μέχρι 31.12.2008. Τα πρόσωπα αυτά δικαιούνται και πρόσθετη εισοδηματική ενίσχυση ανεργίας ύψους ίσου προς την αντίστοιχη επικουρική σύνταξη, εφόσον έχουν συμπληρώσει ή συμπληρώνουν μέχρι 31.12.2008 4.500 ημέρες ασφάλισης και το ίδιο όριο ηλικίας.[...]».

² ΚΥΑ 31021/10-07-2006 ΦΕΚ Β' 875 και ακολούθησε η ΚΥΑ 39655/614/15-07-2008 ΦΕΚ Β'1465, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 11 του Ν. 3660/2008.

II Ιστορικό

Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αναφορά και όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο κύριος ΧΧΧΧΧ, μετά την απόλυση του από την «ΧΧΧΧΧΧΧΧΧ Α.Ε.» τον Οκτώβριο του 2008, υπέβαλε την υπ. αριθμ. 3473/11-01-2009 αίτηση προς το Περιφερειακό Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Θεσσαλονίκης, προκειμένου να λάβει τις παραπάνω βεβαιώσεις και να ενταχθεί στην προστατευτική διάταξη περί εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας.

Το Περιφερειακό Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Θεσσαλονίκης με την υπ. αριθμ. 21642/18-2-2009 βεβαίωσή του προσδιόρισε το συνολικό αριθμό ημερών ασφάλισης του κυρίου ΧΧΧΧΧΧ, για το χρονικό διάστημα από τον Οκτώβριο 1973 έως και τον Οκτώβριο 2008, σε 10.044 ημέρες ασφάλισης, εκ των οποίων 7334 ΗΑ σε ειδικότητα που εμπίπτει στον ΚΒΑΕ. Επίσης, με την υπ. αριθμ. 3473/08/21647/18-2-2009 βεβαίωσή του, το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ προσδιόρισε το ύψος του ποσού της μηνιαίας κύριας και επικουρικής σύνταξης και το χρονικό σημείο θεμελίωσης δικαιώματος συνταξιοδότησης, ως εξής: *«Σύμφωνα με τη παρ. Γ3 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης, η χορήγηση της ειδικής εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας διακόπτεται με τη συμπλήρωση των νομίμων προϋποθέσεων που ισχύουν για τη χορήγησης πλήρους σύνταξης κατά περίπτωση, δηλαδή στο πλησιέστερο χρονικό σημείο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου. Επομένως, στην περίπτωση του ανωτέρω ασφαλισμένου, η χορήγηση της ως άνω ειδικής εισοδηματικής ενίσχυσης θα πρέπει να διακοπεί στο χρονικό σημείο κατά το οποίο αυτός θα έχει συμπληρώσει 10500 7500 ΚΒΑΕ ημέρες ασφάλισης και την ηλικία των 55 ετών, δηλαδή τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των διατάξεων αρθ. 32 Ν.2874/2000. Ημ. Γεν. ΧΧΧΧ»³.*

Σύμφωνα με τις παραπάνω βεβαιώσεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ο κ. ΧΧΧΧΧ επιδοτήθηκε από τον ΟΑΕΔ από 13/11/2008 έως και 2/6/2010, οπότε και συμπλήρωσε το 55^ο έτος της ηλικίας του και 10.500 ΗΑ, εκ των οποίων 7.500 ΚΒΑΕ. Βασιζόμενος στις βεβαιώσεις του ασφαλιστικού του οργανισμού υπέβαλε αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος στο υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του τόπου κατοικίας την 04/06/2010 και του χορηγήθηκε προσωρινή σύνταξη με την υπ. αριθμ. 574/20-10-2010 απόφαση Διευθυντή. Πέντε μήνες μετά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης, την 9^η Δεκέμβριου 2010, κατά την ανακεφαλαίωση των ημερών ασφάλισης του ενδιαφερομένου, διαπιστώθηκε ότι ελλείπουν ημέρες ασφάλισης για τη συνταξιοδότηση του, σύμφωνα με τις διατάξεις της 35ετίας.

³ Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 10 του Ν.825/1978, ΦΕΚ Α' 189, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 του Ν. 2084/2000, ΦΕΚ Α' 286, περί απονομής σύνταξης μετά 35ετή ασφάλιση, «Ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δικαιούται σύνταξης αν κατά την υποβολή της αίτησης έχει πραγματοποιήσει 10.500 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και έχει συμπληρώσει το 58^ο έτος της ηλικίας του.[...]. Κατ' εξαίρεση ο ασφαλισμένος που έχει πραγματοποιήσει τον αριθμό ημερών εργασίας του πρώτου εδαφίου, εκ των οποίων επτά χιλιάδες πεντακόσιες (7.500) σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα και έχει συμπληρώσει : α) το 55ο έτος της ηλικίας δικαιούται πλήρη σύνταξη ...»

Στις επανειλημμένες οχλήσεις του για την καθυστέρηση συνταξιοδότησης, το Περιφερειακό Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης ενημέρωσε τον ασφαλισμένο με το υπ. αριθμ. 23122/21-02-2011 έγγραφο ότι στην ανακεφαλαίωση ημερών ασφάλισης, η οποία είχε γίνει από το Τοπικό Υποκατάστημα της Έδεσσας, «[...] εκ παραδρομής συμπεριλήφθηκαν και ημέρες ασφάλισης χρονικής περιόδου 09/88-12/89». Επίσης, τον ενημέρωσε ότι μετά την ανακεφαλαίωση ημερομισθίων προέκυψε ότι έχει πραγματοποιήσει 10.524 ΗΑ, από τις οποίες 10321 ημέρες 35ετίας και 7358 ημέρες στον ΚΒΑΕ.

Μετά τη διαπίστωση αυτή, το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ διενήργησε έλεγχο στα Υποκαταστήματα Χαλανδρίου και Αμαρουσίου, όπου υπάγεται η επιχείρηση ΧΧΧΧΧΧΧ ΧΧΧΧΧΧΧΧ ΑΕ, πρώην εργοδότης του ασφαλισμένου, προκειμένου να αναζητηθούν ημέρες ασφάλισης σε ειδικότητα υπαγόμενη στον ΚΒΑΕ, χρονικής περιόδου 09/88-12/89. Την 23 Αυγούστου 2011, δεκαέξι μήνες μετά την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης, το ΙΚΑ ΕΤΑΜ ενημέρωσε τον ασφαλισμένο ότι δεν ανευρέθηκαν οι ελλείπουσες ημέρες ασφάλισης και με την υπ. αριθμ. 20561/13-09-2011 απόφαση της Διευθύντριας Συντάξεων απέρριψε το αίτημα του για χορήγηση σύνταξης λόγω γήρατος. Επίσης, το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ διέκοψε τη χορήγηση προσωρινής σύνταξης και ζήτησε να επιστραφούν ατόκως, τα ποσά που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως. Κατά της απόφασης αυτής ο κ. ΧΧΧΧΧΧΧ υπέβαλε την υπ. αριθμ. 45232/12-12-2011 ένσταση, η οποία εκκρεμεί μέχρι σήμερα ενώπιόν σας.

III Επισημάνσεις

Η περίπτωση του κ. ΧΧΧΧΧΧΧ αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση ασφαλισμένου, τον οποίο ο μεν κοινωνικός νομοθέτης προστατεύει έναντι των κοινωνικών κινδύνων η δε διοίκηση υπονομεύει, αποδυναμώνοντας το δικαίωμά του στις παροχές. Αρχικώς, η διοίκηση τον εφοδίασε με εσφαλμένη βεβαίωση, σχετικά με το χρόνο θεμελίωσης του δικαιώματος. Στη συνέχεια, όταν αντιλήφθηκε το λάθος αντί να το διορθώσει, ανακαλώντας την εσφαλμένη βεβαίωση και αποστέλλοντας νέα βεβαίωση για συνέχιση της επιδότησης στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ, επικαλέστηκε την πλημμελή βεβαίωση, για να απορρίψει την αίτηση συνταξιοδότησης, επιρρίπτοντας στον καλόπιστο ασφαλισμένο το βάρος του δικού της λάθους. Ωστόσο, αφού παρήλθαν σχεδόν δύο χρόνια, χωρίς να διορθωθεί το αρχικό λάθος, η υπηρεσία όφειλε να μην ανακαλέσει την ευνοϊκή, για τον καλόπιστο ασφαλισμένο, βεβαίωση και να κάνει δεκτή την αίτηση συνταξιοδότησης λόγω γήρατος.

α) Η διάψευση της ασφαλιστικής προσδοκίας και η προσβολή της εμπιστοσύνης του ασφαλισμένου προς τον ασφαλιστικό του οργανισμό

Με την αναφορά του στο Συνήγορο του Πολίτη ο κύριος ΧΧΧΧΧΧΧ επισημαίνει ότι βασίστηκε στη βεβαίωση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και θεώρησε ότι πληροί τις

ειδικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των διατάξεων με 35ετή ασφάλιση. Η διακοπή της εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας και η υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης δεν έγινε αυτοβούλως, δηλαδή με δική του πρωτοβουλία, αλλά βασίσθηκε στις βεβαιώσεις χρόνου ασφάλισης και προσδιορισμού του χρονικού σημείου θεμελίωσης δικαιώματος, που του χορήγησε το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ο ασφαλισμένος, θεωρώντας ότι συμπληρώνει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, υπέβαλε *καλή τη πίστει και τηρώντας του κανόνες* την αίτηση συνταξιοδότησης για πλήρη σύνταξη λόγω γήρατος. Μετά την έγκριση της προσωρινής σύνταξης και την επί ένα σχεδόν χρόνο καταβολή της, ο κ. ΧΧΧΧΧΧ σχημάτισε την σταθερή και δικαιολογημένη πεποίθηση ότι δικαιούται της οριστικής παροχής.

Κατά τους ισχυρισμούς του, ο ασφαλισμένος εμπιστεύθηκε τον ασφαλιστικό του φορέα και προγραμμάτισε την προσωπική και οικογενειακή του ζωή, έχοντας την πεποίθηση ότι η πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε, με την ένταξή του στην προστατευτική διάταξη του Ν. 4360/2006, θα συνεχιζόταν και στο μέλλον, με την έκδοση της απόφασης για οριστική συνταξιοδότηση. Επομένως, τον χαρακτήριζε όχι μόνο το αίσθημα ασφάλειας, που -θεωρητικά- πρέπει να χαρακτηρίζει στο πλαίσιο του κράτους δικαίου τη στάση κάθε πολίτη γενικά προς τη διοικητική δραστηριότητα, αλλά και η σταθερή και δικαιολογημένη εμπιστοσύνη προς τις ενέργειες της διοίκησης.

Αυτή η εμπιστοσύνη που έδειξε ο ασφαλισμένος στον ασφαλιστικό του οργανισμό δεν έτυχε της ανάλογης προστασίας. Τα ασφαλιστικά όργανα δεν ενήργησαν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να προστατεύσουν και να διασφαλίσουν το δικαίωμα του στη συνταξιοδοτική παροχή. Όπως γνωρίζετε, οι αρχές του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου, που αποτελούν σημαντικό διαμορφωτικό παράγοντα της κοινωνικής ασφάλισης, υπαγορεύουν στα ασφαλιστικά όργανα να ενεργούν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να προστατεύουν και να διασφαλίζουν τα κοινωνικά δικαιώματα των ασφαλισμένων. Οι ασφαλιστικοί οργανισμοί οφείλουν προεχόντως να εξυπηρετούν το κοινωνικό συμφέρον, να δρουν με βάση τις αρχές της καλής πίστης, της χρηστής διοίκησης και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του ασφαλισμένου και να προστατεύουν τη νομική κατάσταση του ασφαλισμένου, ώστε να μη διαψεύδεται η προσδοκία του, που δημιούργησαν οι ενέργειες των ασφαλιστικών οργάνων, ως προς τη λήψη των παροχών. Είναι, λοιπόν, πάντοτε άξια προστασίας η εμπιστοσύνη που δείχνει ο ασφαλισμένος στις δηλώσεις του ασφαλιστικού του φορέα.

Ωστόσο, τα όργανα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, όχι μόνο αμφισβήτησαν, εκ των υστέρων, το χρόνο ασφάλισης που τα ίδια είχαν βεβαιώσει, αλλά απέρριψαν και την αίτηση συνταξιοδότησης για λήψη πλήρους σύνταξης γήρατος, επικαλούμενα την πλημμελή βεβαίωση που δόθηκε στον ασφαλισμένο. Με τον τρόπο αυτό τα ασφαλιστικά όργανα παραβίασαν τη βασική αρχή του διοικητικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία η διοίκηση δεν μπορεί να επικαλείται τις δικές της πλημμέλειες ή παραβιάσεις του νόμου για να απορρίπτει αιτήματα των πολιτών. Το σφάλμα του ασφαλιστικού φορέα

δεν μπορεί, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοίκησης, να αποβαίνει σε βάρος του ασφαλισμένου (ΣΤΕ 1501/09).

Επίσης, σύμφωνα με τη θεωρία, η διοίκηση διέπεται από την αρχή της συνεπούς συμπεριφοράς. Η ασυνεπής, αντιφατική συμπεριφορά της διοίκησης (*venire contra factum proprium*) προσβάλλει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ασφαλισμένου απέναντί της και μπορεί να συνεπάγεται την παρανομία της διοικητικής πράξεως⁴. Επομένως, αντιβαίνει στην απαγόρευση του *venire contra factum proprium*, κάθε αμφισβήτηση της κοινωνικοασφαλιστικής κατάστασης που διαμορφώθηκε με τη σύμπραξη του ασφαλιστικού φορέα, χωρίς την υπαιτιότητα του ασφαλισμένου. Οι ασφαλιστικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να μην ανακαλούν τις σχετικές με τέτοια κατάσταση διοικητικές πράξεις⁵.

Όταν από τη συμπεριφορά της διοίκησης, συνισταμένη σε θετικές ενέργειες, δημιουργείται από μακρού χρόνου στον καλόπιστο διοικούμενο η σταθερή και δικαιολογημένη πεποίθηση ότι δικαιούται της παροχής και ότι μια πραγματική κατάσταση που τον αφορά και σχετίζεται με συγκεκριμένη κρατική δραστηριότητα θα συνεχιστεί και στο μέλλον με τον ίδιο τρόπο, δεν είναι επιτρεπτή, κατά το στάδιο επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου η αμφισβήτηση του κύρους της ασφαλιστικής κατάστασης (ΣΤΕ 1172/1983), όταν μάλιστα η αμφισβήτηση αυτή θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την οικονομική του σταθερότητα. Στην περίπτωση αυτή δεν προστατεύεται πλέον η προσδοκία των παροχών, αλλά το ίδιο το δικαίωμα στις παροχές⁶.

β) Η αστική ευθύνη των οργάνων του ΙΚΑ, συνεπεία της εσφαλμένης βεβαίωσης

Ακόμα κι αν θεωρηθεί ότι η επίκληση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν μπορεί να απαλλάξει τα ασφαλιστικά όργανα από την υποχρέωσή τους να εφαρμόζουν κανόνες δημόσιας τάξης, η αμελής και επιζήμια σε βάρος του ασφαλισμένου συμπεριφορά των οργάνων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ θεμελιώνει την υποχρέωση του ασφαλιστικού φορέα προς αποζημίωση του ασφαλισμένου.

Στην περίπτωση του κυρίου ΧΧΧΧΧΧΧ τα ασφαλιστικά όργανα ασκώντας την εξουσία τους, του προκάλεσαν ζημιά κατά το στάδιο της ασφαλιστικής προσδοκίας για πλήρη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος με μειωμένο όριο ηλικίας, προσδοκία που ευλόγως είχε αφού συγκέντρωνε τις προϋποθέσεις, τις οποίες είχε ορίσει ο

⁴ Δαγτόγλου, Π., Δ., *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1997, σελ. 183.

⁵ Κρεμαλή, Δ., Κωνσταντίνου, *Η Κοινωνική Ασφάλιση των Εργαζομένων, Διαμορφωτικές Επιδράσεις Εργατικού Δικαίου*, Αθήνα, 1982, σ 258.

⁶ Κατρούγκαλου, Σ. Γιώργου, «Η προστασία της εμπιστοσύνης του πολίτη προς το Κράτος» *Διοικητική Δίκη*, 5, 1993, σ. 940 επ.

κοινωνικός νομοθέτης. Πράγματι, εάν ο κ. ΧΧΧΧΧΧΧ δεν είχε καθοδηγηθεί λανθασμένα από τα ασφαλιστικά όργανα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν θα υπέβαλε αίτηση συνταξιοδότησης, αλλά θα συνέχιζε επιδοτούμενος, μέχρι τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων πλήρους συνταξιοδότησης.

Η απόρριψη της αίτησης συνταξιοδότησης ανατρέπεται όχι μόνο την ασφαλιστική προσδοκία του ενδιαφερομένου, αλλά και τον προγραμματισμό της προσωπικής και οικογενειακής του ζωής, χωρίς μάλιστα ο ίδιος να φέρει καμία ευθύνη. Αντί να συνταξιοδοτηθεί με τις ευνοϊκές διατάξεις, όπως οι λοιποί απολυμένοι μισθωτοί της «ΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧ ΑΕ», εξαιτίας των ενεργειών της υπηρεσίας, ο κ. ΧΧΧΧΧΧ θα παραμείνει επί χρόνια σε μια κατάσταση ανασφάλειας, κατάσταση την οποία, ακριβώς, θέλησε να αποτρέψει ο κοινωνικός νομοθέτης του Ν. 3460/2006. Επίσης, με την απόρριψη του αιτήματος του, όχι μόνο θα αναμένει τη συμπλήρωση νέου ορίου ηλικίας, χωρίς να έχει ενημερωθεί εγγράφως τότε και εάν συμπληρώνει τελικά προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, αλλά επιπλέον θα απολέσει σημαντικό ποσό συντάξεων πολλών ετών και θα αναγκαστεί να επιστρέψει τα ποσά των προσωρινών συντάξεων που έλαβε, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα.

Όταν τα ασφαλιστικά όργανα, ασκώντας την εξουσία τους προκαλούν ζημιά στον ασφαλισμένο κατά το στάδιο της ασφαλιστικής προσδοκίας, τότε προβλέπεται η έγερση αγωγής αποζημίωσης του ασφαλισμένου, δηλαδή συντρέχουν οι προϋποθέσεις για αστική ευθύνη του ασφαλιστικού φορέα λόγω παρανόμων πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων του σύμφωνα, με τα άρθρα 105 και 106 του Εισ.Ν.Α.Κ⁷.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των παραπάνω άρθρων, οι οποίες εφαρμόζονται και για την ευθύνη των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (αρθρ. 106 Εισ.Ν.Α.Κ.) «για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος...». Μάλιστα, κατά την κρίση του δικαστηρίου, η ευθύνη προς αποζημίωση στοιχειοθετείται ανεξάρτητα από τη δεσμευτικότητα ή μη της βεβαίωσης, εκ μόνου του γεγονότος ότι η τελευταία δημιούργησε στον ασφαλισμένο πεπλανημένη εικόνα για την ασφαλιστική του κατάσταση⁸ (Διοικ. Πρωτ. Αθηνών 9233/2009 και 13620/2003).

Ενόψει των παραπάνω κανόνων και διαπιστώσεων, στοιχειοθετείται ευθύνη του ΙΚΑ προς αποζημίωση του κυρίου ΧΧΧΧΧ για τη ζημία που υπέστη από την εσφαλμένη βεβαίωση που έλαβε από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Θεσσαλονίκης. Η ζημία του ασφαλισμένου στην περίπτωση που το ΙΚΑ εμμένει στην απορριπτική του απόφαση συνίσταται κατ' αρχήν στην απώλεια των ποσών συντάξεων από την ημερομηνία

⁷ Στεργίου, Αγγέλου, *Κοινωνική ασφάλιση χωρίς εγγυήσεις*, εκδ. οίκος Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1992, σελ. 39.

⁸ Έγγραφο Συνηγόρου του Πολίτη υπ. αριθμ. πρωτ. 19142/28-12-2005.

υποβολής της αρχικής αίτησης συνταξιοδότησης μέχρι την ημερομηνία υποβολής νέας αίτησης συνταξιοδότησης, μετά τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων ασφάλισης. Εκτός αυτού, ο ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να επιδιώξει και την αποκατάσταση της ζημίας που θα έχει υποστεί από την ψυχική ταλαιπωρία στην οποία υπεβλήθη όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

IV. Προτάσεις

Στην προκειμένη περίπτωση, η απόρριψη της αίτησης συνταξιοδότησης με την επίκληση της μη συμπλήρωσης των 7500 ημερών ασφάλισης σε επάγγελμα υπαγόμενο στον ΚΒΑΕ, εξαιτίας όχι της ευθύνης ή αδιαφορίας του ασφαλισμένου, αλλά λόγω των βλαπτικών ενεργειών της διοίκησης, μοιάζει να ανταποκρίνεται στο γράμμα του νόμου και να υπακούει στην αρχή της νομιμότητας, ωστόσο πλήττει δυσανάλογα τον καλόπιστο ασφαλισμένο και οδηγεί στη ματαίωση των παροχών, που ο ίδιος ο κοινωνικός νομοθέτης του επιφύλαξε.

Εν προκειμένω, κατ' ουσίαν, οι ενέργειες της διοίκησης παραβιάζουν τόσο το γράμμα του νόμου, που όρισε ότι οι απολυμένοι μισθωτοί δικαιούνται να λαμβάνουν εισοδηματική ενίσχυση ανεργίας, μέχρι να συμπληρωθούν οι προϋποθέσεις πλήρους συνταξιοδότησης όσο και το πνεύμα του κοινωνικού νομοθέτη της συγκεκριμένης διάταξης, που ήθελε να προστατεύσει τους κλωστούφαντουργούς από τον κίνδυνο της ανεργίας, καθ' όλο το χρονικό διάστημα από την απόλυσή τους μέχρι τη συνταξιοδότησή τους.

Για να μη δημιουργηθούν κενά ασφαλιστικής προστασίας, το δευτεροβάθμιο διοικητικό όργανο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η είσπραξη μιας ασφαλιστικής παροχής παρατείνει πάντα τον κοινωνικοασφαλιστικό δεσμό μεταξύ του ασφαλιστικού φορέα και του δικαιούχου της παροχής⁹, θα μπορούσε να δώσει τη δυνατότητα παρατάσεως του ασφαλιστικού δεσμού κατά το χρονικό διάστημα καταβολής της προσωρινής σύνταξης. Κατά την άποψη της θεωρίας, με την υποβολή της αίτησης περί συνταξιοδότησης δεν διακόπτεται, κατ' ακριβολογία, ο ασφαλιστικός δεσμός, αλλά μεταβάλλει περιεχόμενο, γίνεται ασφαλιστική παροχή¹⁰.

Κατά τον τρόπο με τον οποίο καθιερώνεται ευχέρεια συνυπολογισμού διαστημάτων καταβολής συντάξεων αναπηρίας ή επιδομάτων ασθένειας και ανεργίας μέχρι να συμπληρωθούν οι απαραίτητες ημέρες εργασίας για τη σύνταξη γήρατος¹¹, κατά τον ίδιο τρόπο το χρονικό διάστημα της προσωρινής συνταξιοδότησης του κυρίου ΧΧΧΧΧΧΧ θα μπορούσε να εκληφθεί, ως χρόνος διανυθείς στην ασφάλιση

⁹ Κρεμαλή, Δ. Κωνσταντίνου, οπ. π. 322 επ.

¹⁰ Στεργίου, Αγγέλου, «Οι γενικές αρχές του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης», *Εφημ.ΔΔ*, 4/2011, σελ. 510 επ.

¹¹ Άρθρα 40 και 47 παρ. 12 του Ν. 2084/92, ΦΕΚ 165 Α' και Απόφαση Διοκ. Πρωτ. Πάτρας 173/99, στην Επιθεώρηση δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης ΕΔΚΑ 1999/311.

της εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας και επομένως να θεωρηθεί ότι δεν έχει επέλθει διακοπή του ασφαλιστικού δεσμού, μέχρι τη συμπλήρωση των απαιτούμενων ημερών για την οριστική συνταξιοδότηση με πλήρη σύνταξη γήρατος.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης η τήρηση της νομιμότητας εμπλουτίζεται από την αρχή της επιείκειας προς τον καλόπιστο ασφαλισμένο, ο Συνήγορος του Πολίτη σας παρακαλεί να εξετάσετε την ένσταση του κυρίου XXXXXX και να ρυθμίσετε το συνταξιοδοτικό του ζήτημα, κατά τρόπο ώστε:

α) ο διαδραμών στην προσωρινή σύνταξη χρόνος να θεωρηθεί ως χρόνος εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας στον ΟΑΕΔ, μέχρι συμπληρώσεως 10500 ΗΑ εκ των οποίων 7500 στον ΚΒΑΕ

β) οι συνταξιοδοτικές παροχές, που το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ θεωρεί ότι καταβλήθηκαν αχρεωστήτως, να μην αναζητηθούν αλλά να συμψηφισθούν με τις συνταξιοδοτικές παροχές που θα καταβληθούν, όταν συμπληρωθούν οι προϋποθέσεις της οριστικής συνταξιοδότησης με πλήρη σύνταξη γήρατος

γ) εναλλακτικώς, να επανέλθει ο κύριος XXXXXX στην πρότερη νομική κατάσταση της εισοδηματικής ενίσχυσης ανεργίας, δηλαδή στην κατάσταση που θα βρισκόταν αν δεν μεσολαβούσε η παροχή της πλημμελούς βεβαίωσης (statu quo ante) και να του επιτραπεί να συμπληρώσει, μετά την έκδοση της απορριπτικής απόφασης, τους υπολειπόμενους μήνες ασφάλισης, μέχρι τη θεμελίωση του ασφαλιστικού δικαιώματος σε συνταξιοδότηση με τις ειδικές προϋποθέσεις της 35ετούς ασφάλισης.

Εν αναμονή της απάντησής σας, σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την συνεργασία σας και είμαστε στην διάθεσή σας, για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή πληροφορία θελήσετε.

Με εκτίμηση

Σακέλλης Ιωάννης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση

Κύριο XXXXXX

Κύριο XXXXXXXXX